

Normă nr. 17/2006

din 05/09/2006

privind supravegherea expunerilor instituțiilor financiare
nebankare

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 770 din 11/09/2006

Actul a intrat în vigoare la data de 11 septembrie 2006

Având în vedere dispozițiile art. 28 alin. (5) lit. b) și c) și ale art. 69 din titlul I al Ordonanței Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006,

în temeiul prevederilor art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României și ale art. 72 din titlul I al Ordonanței Guvernului nr. 28/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 266/2006,

Banca Națională a României emite prezenta normă.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezenta normă se aplică instituțiilor financiare nebankare persoane juridice române și, în mod corespunzător, sucursalelor din România ale instituțiilor financiare nebankare persoane juridice străine, înscrise în Registrul special, denumite în continuare instituții financiare nebankare, și reglementează limitele maxime de expunere față de contrapartide a acestor entități.

Art. 2. - În scopul aplicării prezentei norme, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

1. expunere - orice risc al unei instituții financiare nebankare, efectiv sau potențial, evidențiat în bilanț sau în afara bilanțului, care decurge din tranzacții încheiate cu o contrapartidă, cum ar fi: acordare de credite (de consum, ipotecare, imobiliare, microcredite, finanțarea tranzacțiilor comerciale, operațiuni de factoring, scontare, forfetare etc.), leasing financiar, emiterea de garanții și asumarea de angajamente, inclusiv garantarea creditului, alte forme de finanțare de natura creditului, investiții în acțiuni și alte valori mobiliare, alte participații de natura imobilizărilor financiare, alte plasamente;

2. expunere brută - valoarea activelor bilanțiere ale instituțiilor financiare nebankare după deducerea elementelor de pasiv rectificative, provizioane, precum și a elementelor din afara bilanțului transformate în echivalent credit, corespunzător criteriilor de încadrare prevăzute în anexa nr. 1b;

3. expunere netă din active bilanțiere - valoarea expunerii brute a activelor bilanțiere, ponderată în funcție de gradul de risc de credit al acestora, corespunzător criteriilor de încadrare prevăzute în anexa nr. 1a;

4. expunere netă din elemente din afara bilanțului - valoarea expunerii brute a elementelor din afara bilanțului, transformate în echivalent credit, ponderată în funcție de gradul lor de risc de credit, corespunzător criteriilor de încadrare prevăzute în anexa nr. 1a;

5. expunerea agregată - valoarea tuturor expunerilor nete din active bilanțiere și din elemente din afara bilanțului ale unei instituții financiare nebankare;

6. un singur debitor - orice persoană sau grup de persoane fizice și/sau entități cu ori fără personalitate juridică, față de care instituția financiară nebankară are o expunere și care constituie:

a) un singur risc, deoarece una dintre ele deține, direct sau indirect, controlul asupra celeilalte ori celorlalte; sau

b) între care nu există o relație de control în sensul exprimat la lit. a), dar care trebuie să fie considerate ca reprezentând un singur risc de credit, deoarece între ele există asemenea legături încât, dacă una dintre ele s-ar confrunta cu probleme financiare, există o probabilitate considerabilă ca cealaltă sau toate celelalte să se confrunte cu dificultăți de rambursare a creditului acordat de instituția financiară nebankară;

7. controlul direct și/sau indirect al unei entități asupra unei alte entități se prezumă a fi exercitat, fără a fi limitativ, în următoarele situații:

- a) prima entitate deține direct și/sau indirect majoritatea drepturilor de vot în cea de-a doua entitate;
- b) prima entitate are dreptul de numire sau revocare a majorității membrilor organelor de administrare sau de control ori a majorității conducătorilor celei de-a doua entități și este în același timp acționar sau asociat al acesteia;
- c) prima entitate are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra celei de-a doua entități, la care este acționar sau asociat, în virtutea unor prevederi cuprinse în actul constitutiv al acesteia sau a unor prevederi contractuale;
- d) prima entitate este acționar sau asociat al celei de-a doua entități și controlează singură, în baza unui acord încheiat cu ceilalți acționari sau asociați, majoritatea drepturilor de vot în aceasta;

8. grup - mai multe entități reunite după criteriile stabilite de instituțiile financiare nebancale prin norme interne, aprobate cel puțin la nivelul comitetului de administrare a riscurilor, care să răspundă cerințelor prezentei norme;

9. persoană aflată în relații speciale cu instituția financiară nebancale, reprezentând o entitate sau un grup:

- a) administratorii instituției financiare nebancale, conducătorii, precum și persoanele fizice desemnate să reprezinte societățile care au calitatea de auditor financiar al instituției financiare nebancale;
- b) auditorul financiar al instituției financiare nebancale;
- c) administratorii persoanelor juridice ce exercită controlul asupra instituției financiare nebancale;
- d) orice acționar semnificativ al instituției financiare nebancale;
- e) orice entitate la al cărei capital social instituția financiară nebancale are o participație de cel puțin 10%;

f) familiile persoanelor fizice prevăzute la lit. a), c) și d), după caz;

10. familie - soții, rudele și afinii de gradul întâi;

11. operațiune în condiții de favoare - operațiune ale cărei clauze contractuale agreate de părți nu reflectă condițiile de piață existente la data încheierii tranzacției, conducând la înregistrarea de către instituția financiară nebancale a unei pierderi pe ansamblul relației cu clientul în cauză, și care, din aceste considerente, nu ar fi încheiată de entitate cu oricare dintre clienții săi;

12. zona A - toate statele membre și toate celelalte țări care sunt membre cu drepturi depline ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), precum și acele țări care au încheiat acorduri speciale de împrumut cu Fondul Monetar Internațional (FMI) în cadrul acordurilor generale de împrumut ale FMI, precum și România. Orice țară care își reeșalonează datoria publică externă este exclusă din zona A pe o perioadă de 5 ani;

13. zona B - toate țările care nu sunt incluse în zona A;

14. instituții de credit din zona A - toate instituțiile de credit autorizate în statele membre, inclusiv sucursalele lor în țări terțe, și toate societățile private și instituțiile publice care corespund definiției instituției de credit și autorizate în alte țări din zona A, inclusiv sucursalele lor, precum și toate instituțiile de credit autorizate în România, în conformitate cu normele Băncii Naționale a României care reglementează autorizarea instituțiilor de credit, inclusiv sucursalele lor;

15. instituții de credit din zona B - toate societățile private și instituțiile publice, autorizate în afara zonei A, care corespund definiției instituției de credit, inclusiv sucursalele lor din zona A;

16. bănci de dezvoltare multilaterală - Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Corporația Financiară Internațională, Banca Interamericană de Dezvoltare, Banca Asiatică de Dezvoltare, Banca Africană de Dezvoltare, Fondul de Restructurare al Consiliului European, Banca Nordică de Investiții, Banca de Dezvoltare din Caraibe, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Fondul European de Investiții, Corporația Interamericană de Investiții și Agenția de Garantare Multilaterală a Investițiilor.

Art. 3. - Instituțiile financiare nebancale vor putea efectua operațiuni în condiții de favoare numai în conformitate cu prevederile normelor interne aprobate de consiliul de administrație al acestora.

CAPITOLUL II

Expuneri mari

Art. 4. - (1) Expunerea unei instituții financiare nebancale față de "un singur debitor" este considerată ca fiind expunere mare atunci când valoarea brută a acesteia este egală sau depășește 10% din fondurile proprii ale instituției financiare nebancale.

(2) Expunerea unei instituții financiare nebancale față de o persoană aflată în relații speciale cu aceasta este considerată ca fiind expunere mare atunci când valoarea brută a acesteia este egală sau depășește 10% din fondurile proprii ale instituției financiare nebancale.

(3) Orice operațiune care conduce la înregistrarea unei expuneri mari, în sensul alin. (1) și (2), va fi efectuată numai cu aprobarea prealabilă a consiliului de administrație al instituției financiare nebancale. Competența de aprobare a majorării expunerilor mari poate fi delegată de consiliul de administrație conducerii instituției financiare nebancale, cu condiția ca limita maximă de majorare a expunerii să fie prestabilită de consiliul de administrație.

(4) În cazul în care contrapartida este o persoană aflată în relații speciale cu instituția financiară nebancale, consiliul de administrație va putea aproba o operațiune ce conduce la înregistrarea unei expuneri mari numai în condițiile în care decizia este luată de majoritatea membrilor consiliului de administrație, partea interesată, dacă este cazul, abținându-se de la vot.

Art. 5. - Instituțiile financiare nebancale trebuie să dispună de proceduri administrative și evidențe operative, împreună cu mecanisme adecvate de control intern, în scopul:

a) identificării și înregistrării tuturor expunerilor mari față de un singur debitor și față de persoanele aflate în relații speciale cu instituția financiară nebancale și a schimbărilor care pot interveni asupra lor, în conformitate cu definițiile și cu cerințele din prezentele norme și din normele interne, precum și pentru monitorizarea acestor expuneri în funcție de politica proprie în materie de expuneri;

b) alocării de coduri care să permită instituției financiare nebancale identificarea unică a fiecărui grup reprezentând un singur debitor și/sau persoane aflate în relații speciale cu aceasta, precum și identificarea fiecărui membru al acestui grup.

Art. 6. - (1) Valoarea netă a expunerilor mari înregistrate de o instituție financiară nebancale față de toate persoanele aflate în relații speciale cu aceasta nu va depăși 25% din valoarea fondurilor proprii.

(2) Totalul expunerilor mari nete ale unei instituții financiare nebancale înscrise în coloana 5 din anexa nr. 4, înregistrate față de un singur debitor și față de persoanele aflate în relații speciale cu instituția financiară nebancale, nu va depăși 600% din valoarea fondurilor proprii ale acesteia.

(3) În cazul în care o expunere față de un client este garantată de o terță parte, instituțiile financiare nebancale pot considera expunerea în cauză, pentru scopul aplicării prezentei norme, ca fiind înregistrată față de terță parte și nu față de client, dacă expunerea este garantată direct, expres, irevocabil și necondiționat de către această terță parte.

Art. 7. - Expunerea agregată înregistrată de o instituție financiară nebancale nu poate depăși 1500% din valoarea fondurilor proprii ale acesteia.

Art. 8. - (1) Instituțiile financiare nebancale vor raporta trimestrial Băncii Naționale a României - Direcția supraveghere toate expunerile mari, în sensul prevederilor art. 4 alin. (1) și (2), precum și expunerea agregată, conform formularelor prezentate în anexele nr. 4 și 5. Modul de calcul al expunerilor este prezentat în anexele nr. 2 și 3.

(2) Raportarea se va efectua, în format letric și electronic, în termen de 25 de zile calendaristice de la sfârșitul perioadei pentru care aceasta se întocmește.

CAPITOLUL III

Dispoziții tranzitorii

Art. 9. - (1) Instituțiile financiare nebancale care intră sub incidența prevederilor art. 64 alin. (1) din Ordonanța Guvernului [nr. 28/2006](#) privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale, aprobată cu modificări și completări prin Legea [nr. 266/2006](#), vor întreprinde măsurile necesare pentru a se încadra în limitele prevăzute la art. 6 și 7, în termen de maximum 6 luni de la data înscrierii în Registrul special.

(2) În perioada de 6 luni prevăzută la alin. (1) valoarea netă a expunerilor mari față de toate persoanele aflate în relații speciale, totalul expunerilor mari nete față de un singur debitor și față de persoanele aflate în relații speciale și expunerea agregată, înregistrate de instituțiile financiare nebancale în cauză, nu pot depăși nivelurile înregistrate la data înscrierii acestor entități în Registrul special.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 10. - Instituțiile financiare nebancale trebuie să respecte în permanență limitele referitoare la expunerile stabilite la art. 6 alin. (1) și (2) și la art. 7.

Art. 11. - Nerespectarea prevederilor prezentei norme atrage aplicarea sancțiunilor sau, după caz, a măsurilor prevăzute în titlul I al Ordonanței Guvernului [nr. 28/2006](#), aprobată cu modificări și completări prin Legea [nr. 266/2006](#).

Președintele Consiliului de administrație
al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 5 septembrie 2006.
Nr. 17.

ANEXA Nr. 1a

CRITERII DE ÎNCADRARE a elementelor de activ în categorii de risc de credit

a) Pondere 0%:

- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de administrațiile centrale și băncile centrale ale țărilor din zona A;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de Comunitățile Europene;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri garantate în mod direct, expres, irevocabil și necondiționat de administrațiile centrale și de băncile centrale din zona A sau de Comunitățile Europene;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de administrațiile centrale sau băncile centrale din zona B, exprimate și finanțate în moneda națională a împrumutatului;
- elemente de activ și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri garantate printr-un colateral sub formă de titluri emise de administrațiile centrale, băncile centrale din zona A sau Comunitățile Europene ori obligațiuni emise de instituția împrumutătoare și încredințate acesteia.

b) Pondere 20%:

- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de instituțiile de credit din zona A;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului garantate prin depozite în numerar plasate la o instituție de credit din zona A și cesionate în favoarea instituției împrumutătoare;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de instituțiile de credit din zona B, cu scadență reziduală mai mică sau egală cu un an, dar care nu constituie fonduri proprii ale acestor instituții;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri înregistrate față de administrațiile regionale sau locale din zona A;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri garantate în mod direct, expres, irevocabil și necondiționat de administrațiile regionale sau locale din zona A.

c) Pondere 35%:

- elemente de activ constituind creanțe garantate cu garanții intrinseci aferente operațiunilor de leasing financiar, reprezentând valoarea neamortizată a bunurilor care fac obiectul contractelor respective.

În scopul aplicării prevederilor prezentei norme metoda de amortizare în baza căreia se determină valoarea neamortizată va fi stabilită de fiecare instituție financiară nebancaară și va fi aplicată în cazul tuturor contractelor considerate.

d) Pondere 50%:

- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri garantate cu ipotecă în favoarea instituției financiare nebancaare, de ranguri superioare ipotecilor instituite în favoarea altor creditori. Valoarea proprietății va fi determinată potrivit prevederilor legale în materie și normelor proprii ale instituției financiare nebancaare. Evaluarea va fi efectuată cel puțin o dată pe an;
- elemente de activ constituind creanțe și elemente din afara bilanțului, reprezentând expuneri garantate cu garanții constând în gaj cu sau fără deposedare;
- elementele din afara bilanțului cu risc mediu, menționate în anexa nr. 1b.

				proprii			

Nr. crt.	Debitor			Expunere mare (valoarea bruta)	Expunere supusa limitarii (expunere neta)		Limita aplicabila (%)
	Cod	Denumire			Valoare	% din fonduri proprii	
1	2	3		4	5	6	7
		I. Expunere mare inregistrata fata de un singur debitor					
		Total I				x	x
		II. Expunere mare inregistrata fata de persoane aflate in relatii speciale					
		Total II					25
		Total expuneri mari (Total I + Total II)					600

Nota:

- Col. 4 = total col. 3 + total col. 6 din anexa nr. 3 (calculat la nivelul fiecarui debitor)
- Col. 5 = total col. 5 + total col. 8 din anexa nr. 3 (calculat la nivelul fiecarui debitor)

Denumire	Expunere neta totala	% din fonduri proprii	Limita aplicabila (%)
1	2	3	4
Expunerea agregata (cf. prevederilor art. 6)			1500

Nota: Col. 2 = total col. 9 din Anexa nr. 3

Conducatorul Institutiei
Financiare Nebancare,
(numele, prenumele si semnatura)

Conducatorul compartimentului
financiar-contabil,
(numele, prenumele si semnatura)

Intocmit
(numele, prenumele si semnatura)

ANEXA Nr. 5

STRUCTURA
grupurilor reprezentând "un singur debitor" și/sau "persoane aflate în relații speciale" față de care instituția financiară nebanară înregistrează expuneri mari

"Un singur debitor" si/sau "persoane aflate in relatii speciale"			Membrii grupului
Nr. crt.	Cod	Denumire	Denumire/Nume, prenume
		Grupul	

| | | +-----+
| | | +-----+
+-----+

Conducatorul institutiei
financiare nebancaire,
.....
(numele, prenumele si semnatura)

Conducatorul compartimentului
financiar-contabil,
.....
(numele, prenumele si semnatura)

Intocmit.
.....
(numele, prenumele si semnatura)